

**ПОЛТАВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ІМ. М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ПАНО ім. М. В. Остроградського
від 09.04.2026 № 149-ОД

Директор

Віталій ЗЕЛЮК

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів соціальної та
здоров'язбережувальної освітньої галузі закладів загальної середньої
освіти**

**«СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВЧИТЕЛЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ "ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ"
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ»**

Полтава – 2026

Розробник: Полтавська академія неперервної освіти ім. М.В.Остроградського (Бечкало З.М., методист відділу розвитку природничих та математичних дисциплін)

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти відповідно до державного стандарту базової середньої освіти (ГХЗВ).

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904.

URL:https://rada.info/upload/users_files/44950214/201728af13d92460d8ed85c99c33c4c2.pdf

Термін дії програми: з 09.04.2026 до 31.12.2030 року

Рецензенти:

Дудко Сергій, заступник директора Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського, доктор педагогічних наук, тренер НУШ

Пилипенко Наталія, директор Ліцею 14 "Здоров'я" Полтавської міської ради, тренер НУШ.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена впровадженням Державного стандарту базової середньої освіти та реалізацією концепції Нової української школи у другому циклі (циклі базового предметного навчання). Це вимагає від педагога не лише глибокого знання змісту соціальної та здоров'язбережувальної галузі, а й готовності до формування в учнів 7–9 класів стійких життєвих навичок, необхідних для соціалізації та самореалізації.

Особливої ваги набуває питання створення безпечного та здорового освітнього середовища в умовах сучасних викликів. Програма враховує необхідність оновлення методик навчання в умовах цифровізації освіти, поширення дистанційного та змішаного форматів, а також посилення уваги до психологічної стійкості (resilience) та ментального благополуччя підлітків. Актуальність також пов'язана з переходом до компетентнісного оцінювання та необхідністю розробки дієвих інструментів для вимірювання прогресу учнів у оволодінні наскрізними вміннями. Програма спрямована на підготовку вчителя як фасилітатора, здатного навчити підлітків відповідальному ставленню до власного здоров'я, безпеки та усвідомленому вибору життєвого шляху в умовах невизначеності. Програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року No 904 та враховує основні положення Законів України «Про освіту» (від 05.09.2017 р. No2145-VIII) та «Про повну загальну середню освіту» (від 16.01.2020 No463-IX); розпоряджень Кабінету Міністрів України: Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (від 14.12.2016 No 988-р.), постанов Кабінету Міністрів України: «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (від 30.09.2020 No 898) та «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (від 21.09.2018р. No800); наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (від 20.08.2024 р. No 1225), інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних

наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Цільова група. Учителі інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» закладів загальної середньої освіти (базова середня освіта).

Обсяг (тривалість). Програма розрахована на 15 академічних годин (0,5 кредиту ЄКТС). Передбачено проведення лекційних занять, практико-орієнтованих видів робіт, а також контрольні завдання для слухачів курсу.

Особливості реалізації освітньої програми: Програма реалізується упродовж 15 годин; це короткостроковий курс, розрахований на 3 дні навчання. Має виражену практичну спрямованість; заняття проходять у синхронному режимі у форматі інтерактивних лекцій та практико-орієнтованих занять (тренінгові та інтерактивні вправи, генерування ідей, обмін досвідом тощо). Для професійного навчання у вчителів повинна бути сучасна комп'ютерна техніка та забезпечено доступ до швидкісного інтернету. Структура навчання побудована навколо двох тематичних модулів, спрямованих на розвиток професійного інструментарію вчителя в контексті впровадження сучасних методик викладання інтегрованих курсів Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у 8–9 класах НУШ. Програма фокусується на практичному опануванні нових підходів, що відповідають вимогам базової середньої освіти. Протягом тренінгового циклу реалізується багаторівнева система зворотного зв'язку: експертний супровід — через індивідуальні консультації та систему бального оцінювання від тренера; колегіальна взаємодія — у форматі групових обговорень, спільного аналізу практичних кейсів та взаємного обміну досвідом. Підсумкова перевірка рівня засвоєння матеріалу та контроль якості підготовки здійснюються шляхом тематичного тестування (анкетування).

Форма навчання: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації. Удосконалення професійних компетентностей вчителів щодо моделювання освітнього процесу в 7–9 класах НУШ, добору ефективних технологій навчання для досягнення очікуваних результатів Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Завдання підвищення кваліфікації:

- сприяти комплексному розвитку професійного інструментарію вчителя в контексті реалізації соціальної та здоров'язбережувальної галузі, адаптуючи викладання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» до сучасних суспільно-економічних запитів;
- систематизувати та розширити методичну базу педагогів щодо практичного застосування діяльнісних та інтегрованих технологій навчання, орієнтованих на активне залучення учнів до освітнього процесу;
- актуалізувати знання щодо нормативно-правового забезпечення другого циклу базової освіти;
- опанувати методики розвитку емоційного інтелекту, критичного мислення та безпекової грамотності підлітків;
- сприяти розвитку готовності вчителя до психологічної підтримки учнів та впровадження інноваційних практик добробуту;
- стимулювати готовність педагога до впровадження освітніх інновацій та безперервного вдосконалення професійної майстерності через розвиток культури «навчання впродовж життя»;
- відпрацювати навички побудови конструктивного діалогу та фасилітації в освітньому середовищі на принципах педагогіки партнерства, взаємопідтримки та академічної свободи.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- A2. Предметно-методична компетентність
- A3. Інформаційно-цифрова компетентність
- B2. Здоров'язбережувальна
- D1. Здатність до навчання впродовж життя

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

після завершення підвищення кваліфікації педагог/педагогиня, повинен/-нна *знати*:

- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- принципи діяльнісного й компетентнісного підходів в навчанні та практичних інструментів їх реалізації в освітньому процесі;
- особливості компетентнісно орієнтованих завдань;
- стратегії педагогіки партнерства та методів організації ефективної комунікації з учнями;
- стратегій розвитку критичного мислення;
 - потенціал цифрових технологій у навчанні.

Уміти:

- демонструвати глибоке розуміння концептуальних засад та методичних особливостей викладання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» у контексті сучасної освітньої реформи;
- свідомо обирати та інтегрувати в освітній процес цифрові інструменти, ігрові технології та практико-орієнтовані методики, що стимулюють пізнавальний інтерес учнів 9-х класів;
- проектувати сучасне навчальне заняття (або серію занять), що повністю відповідає вимогам Державного стандарту, забезпечуючи досягнення конкретних результатів навчання та формування наскрізних умінь;
- демонструвати практичні навички щодо реалізації соціальних та здоров'язбережувальних проєктів у межах освітнього середовища закладу загальної середньої освіти;
- здійснювати об'єктивне та прозоре формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів на засадах партнерства та підтримки.

Усвідомлювати:

- готовність застосовувати сучасні підходи до навчання в Новій українській школі;
- необхідність професійної мобільності й гнучкості;
- здатність планувати освітній процес.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Система вимірювання навчальних досягнень слухачів базується на принципах об'єктивності, відкритості та компетентнісної орієнтації. Основна увага приділяється оцінці реального прогресу у розвитку професійних навичок педагога, передбачених цією програмою. Підсумкова атестація за результатами опрацювання обох модулів здійснюється через виконання комплексної тестової роботи. Успішне подання та позитивна оцінка цієї роботи є офіційним підтвердженням опанування програми та готовності вчителя до практичного впровадження отриманих знань в освітній процес.

Тестова робота оцінюється у 30 балів. Прохідний бал – 20 балів.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:

сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка (Постанова від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково педагогічних працівників» (зі змінами)).

Вартість: 375 грн., мінімальне наповнення навчальної групи 20 осіб, максимальне 35 осіб.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчання за програмою організовано у синхронному режимі за допомогою онлайн технологій. Основний фокус спрямовано на розвиток практичних умінь педагогів, які можна безпосередньо інтегрувати у професійну діяльність. Складові навчальної діяльності: інтерактивні лекції: спрямовані на лаконічний розгляд теоретичного базису та активну командну взаємодію. Освітній процес за програмою організовується через поєднання інтерактивних лекційних занять та практичної діяльності. Ключовий акцент зміщено з простого засвоєння інформації на розвиток здатності педагогів трансформувати набуті знання у дієві інструменти формування добробуту школярів. Особливістю лекційних занять є поєднання лаконічного теоретичного огляду актуальних питань здоров'язбереження з інтенсивною груповою роботою. Педагоги залучаються до спільного генерування ідей щодо впровадження інтегрованого курсу ЗБД, обговорення ефективності діяльнісного підходу та пошуку способів інтеграції безпекових практик у повсякденний освітній простір. Особливістю практичних занять є виконання ситуаційних вправ та моделювання педагогічних сценаріїв. Учасники відпрацьовують навички створення компетентісно орієнтованих завдань, спираючись на очікувані результати Державного стандарту. Робота зосереджена на проектуванні фрагментів уроків, розробці алгоритмів поведінки в ризикованих ситуаціях та створенні інструментарію для психоемоційної підтримки підлітків. Підсумковий контроль передбачає виконання комплексної залікової роботи, що дозволяє оцінити рівень оволодіння методиками проектування уроків та здатність до об'єктивного оцінювання результатів навчання учнів.

Зміст програми структуровано у два модулі. Загальний обсяг курсу становить 15 годин, розподілених таким чином: лекційні заняття — 5 год; практична робота — 8 год; контрольні заходи — 2 год.

Контроль та сертифікація: підсумковим етапом є виконання комплексної тестової роботи, яка складається з 30 питань. Така система дозволяє об'єктивно проаналізувати рівень систематизації знань слухачів.

Максимальна оцінка: 30 балів. Прохідний поріг: 20 балів.

Слухачі, які успішно виконали залікову роботу та досягли необхідного балу, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Но тем и	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Лекції	Практич ні заняття	Самостій на робота	Контроль	Всього
МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади та нормативне забезпечення курсу						
1.1.	Особливості Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Державний стандарт базової середньої освіти: мета галузі, реалізація в освітньому процесі компетентнісного потенціалу галузі.	1	1			2
1.2.	Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання.	1	1			2
	<i>Разом за модулем</i>	2	2			4
МОДУЛЬ 2. Методичний інструментарій та практична реалізація						
2.1.	Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти.	1	2			3
2.2.	Проектне навчання як інструмент реалізації діяльнісного підходу під час вивчення курсу «Здоров'я, безпека та добробут»	1	2			3
2.3.	Глибинне навчання, розвиток критичного мислення й когнітивної гнучкості в курсі «Здоров'я, безпека та добробут».	1	2			3
	<i>Разом за модулем</i>	3	6			9
	Підсумкове тестування. Рефлексія. Подальші кроки в організації діяльності.				2	2
	Всього:	5	8		2	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади та нормативне забезпечення курсу.

Тема 1.1. Особливості Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Державний стандарт базової середньої освіти: мета галузі, реалізація в освітньому процесі компетентнісного потенціалу галузі.

Аналіз вимог Державного стандарту базової середньої освіти в контексті соціальної і здоров'язбережувальної галузі. Ознайомлення з структурою та рівнями Рамки особистісних, соціальних та навчальних компетентностей (LifeComp). Визначення очікуваних результатів навчання та їхнього зв'язку з повсякденним життям підлітка. **Практикум:** Зіставлення модельних навчальних програм із дескрипторами Рамки особистісних, соціальних та навчальних компетентностей (LifeComp).

Тема 1.2. Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання.

Освітня стратегія як фундамент: переосмислення педагогічного підходу через вибір інноваційних методів та форматів взаємодії. Синхронізація концептуальних ідей НУШ із програмними орієнтирами соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Трансформація освітніх пріоритетів: перехід від пасивного накопичення інформації до готовності впроваджувати компетентності у повсякденну практику. Формування в учнів здатності до ефективного реагування на виклики реального світу. Нова професійна роль педагога: трансформація функцій вчителя у напрямку модерації та архітектури навчального простору. Учень як активний суб'єкт, що свідомо керує власним розвитком. Інтеграція різних підходів як передумова цілісності знань. Гнучкість та адаптивність методик в умовах цифрової трансформації: особливості очного, онлайн та гібридного навчання.

Практикум: Аналіз сфер застосування методів, форм, прийомів навчання та розробка пропозицій щодо адаптації окремих компетенцій для занять.

МОДУЛЬ 2. Методичний інструментарій та практична реалізація

Тема 2.1. Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти.

Вивчення природи проблемного навчання як активної взаємодії учнів із пізнавальним протиріччям. Механізм створення проблемної ситуації: від виникнення утруднення до самостійного пошуку рішення. Огляд інструментарію: дискусійні методи, кейс-стаді, метод «сократівського діалогу» та технології критичного мислення в контексті здоров'язбережувальних тем. Роль помилки як ресурсу для навчання. Поєднання проблемного підходу з проектною методикою (PBL) для

розв'язання реальних соціальних запитів. **Практикум:** моделювання проблемної ситуації для учнів 9 класів за однією зі змістових ліній курсу.

Тема 2.2. Проектне навчання як інструмент реалізації діяльнісного підходу під час вивчення курсу «Здоров'я, безпека та добробут»

Методологія проектного навчання (PBL) як фундамент діяльнісного підходу в НУШ. Типологія проектів у здоров'язбережувальній галузі: дослідницькі, творчі, ігрові та соціальні. Етапи розробки учнівського проекту: від формулювання проблемного питання до рефлексії результатів. Роль учителя як фасилітатора активного пізнання. **Практикум:** Проектування структури навчального проекту соціального спрямування (наприклад, «Карта безпеки мого мікрорайону» або «Маніфест добробуту нашого класу»).

Тема 2.3. Глибинне навчання, розвиток критичного мислення й когнітивної гнучкості в курсі «Здоров'я, безпека та добробут».

Концепція глибинного навчання як шлях до усвідомленого засвоєння цінностей добробуту. Методики розвитку критичного мислення: аналіз медіаповідомлень, деконструкція міфів про здоров'я та безпеку. Формування когнітивної гнучкості як здатності підлітка адаптувати свою поведінку до мінливих обставин та розглядати альтернативні варіанти розв'язання проблем. Глибинне навчання як стратегія опанування життєвих компетентностей (критичне мислення, колаборація, комунікація, креативність, характер, громадянство). **Практикум:** Розробка вправи на розвиток когнітивної гнучкості або критичного аналізу інформації (фактчекінг) у межах курсу.

Контрольний захід.

Підсумкове тестування. Рефлексія. Подальші кроки в організації діяльності.

Комплексна залікова робота, яка містить тестові завдання, створення компетентнісних завдань на основі змісту загального, конкретного результатів та орієнтиру для оцінювання. Підбиття підсумків роботи на заняттях. Рефлексія діяльності учасників підвищення кваліфікації, рекомендації щодо подальшого професійного розвитку з означеної теми.

3.1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Практична частина занять вказана у відповідних темах.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93000/
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
6. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року) URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetaпно-z-2022-roku>
7. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
8. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rzultativ-navchannia>
9. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf>

Основна література

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ : Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL : <https://bit.ly/3FQSmDs> .
2. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ: Алатон, 2020. 64 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
4. Модельні навчальні програми інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-nav>

[chalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poeta-pno-z-2022-roku](#) .

5. Організація проєктного навчання учнів: наук.-метод. посіб. /автор-упоряд.: О. В. Норкіна. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2024. 70с.

6. Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України / уклад.: Журба К. О., Бех І Д., Доукіна О.М., Федоренко С. В., Шкільна І. М. Київ, 2022. 27 с. URL : https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/ZHurba_K.O._Prohrama_202

7. Роз'яснення щодо окремих питань оцінювання результатів навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти Додаток до Листа МОНУ URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/67d/44e/c61/67d44ec61e94588249690.pdf>

Додаткові джерела:

1. «Освіта для життя» (інтерактивний поступ). - URL: <https://educationforlife.mon.gov.ua/>

2. Сервіс інтерактивних вправ LearningApps. URL: <https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&tool=>

3. Canva для освіти. URL: https://www.canva.com/uk_ua/osvita/